

ПРОФЕСІЙНА ЛЕКСИКА ЯК ФАКТОР АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ-НУЛЬОВИКАМ

Метою практичного курсу української мови як іноземної на підготовчому етапі у вищому навчальному закладі має бути формування у студентів навичок і вмінь практично у всіх сферах спілкування, яке спрямоване на вирішення основного завдання учнів — підготовки до навчання у відповідному вищому навчальному закладі. У нормативному документі «Навчальні плани та програми (довузівська підготовка іноземних громадян)» (Навчальні плани та програми (довузівська підготовка іноземних громадян)/ Уклад.: Л. Г.Новицька, О. Ф. Гудзенко, М. І. Дудка та ін. — К.: ІВЦ «Вид-во «Політехніка», 2003. — Ч. 1.) читаємо: «...головними завданнями довузівської підготовки іноземців є:

1. вивчення української (російської) мови в обсягах, достатніх для навчання на першому і наступних курсах вищих навчальних закладів України. При цьому надзвичайно важливою вимогою є формування у іноземного студента мінімального потрібного лексичного запасу і професійальних (залежно від обраного фаху) термінів українською або російською мовами, без чого неможливе успішне навчання;

2. систематизація знань рівня загальної середньої освіти, здобутих іноземцями на батьківщині, і доведення їх рівня до вимог середньої освіти України».

На підготовчому етапі за традицією науковий стиль мови і опрацювання фахової лексики запроваджуються у другому семестрі паралельно з вивченням предметів (математики, економіки, географії, інформатики тощо). Разом з тим можна припустити, що впровадження професійної лексики від самого початку викладання української мови як іноземної має значно посилити інтерес до вивчення мови з боку студентів, а це, у свою чергу, повинно привести до покращення кінцевих результатів. Ця гіпотеза стала основою для експериментального дослідження, що проводилося протягом 2004/2005 навчального року на підготовчому відділенні для іноземців кафедри української мови та лі-

тератури Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана.

Основна гіпотеза: група студентів, яка опановує фахову лексику (підстиль: економіка), починаючи з опрацювання вступного лексико-граматичного курсу, буде краще підготовленою до сприйняття предметного курсу з основ економіки, ніж група, яка вивчає лише загальнонавчальну лексику.

Об'єктивність дослідження забезпечувалася такими чинниками: однорідність програмних матеріалів, основного підручника, одночасність початку вивчення української мови, робота згідно зі спільним графіком навчального процесу і розкладом занять.

Контрольна група крім основного підручника (Вінницька В. М., Головяшина Л. С., Плющ Н. П. Українська мова як іноземна (початковий курс) : Підручник. — К.: ВПЦ «Київський університет», — 2002.) працювала з методичними розробками і посібниками з наукового стилю мови, підготовленими викладачами кафедри.

Контрольну групу склали студенти з В'єтнаму: Ву Тхі Нок Ань, Нгуєн Вет Ань, Тхі Май Лі, То Лан Хюнг, Чу Май Фюнг. Зазвичай в'єтнамські студенти вважаються досить складним контингентом і на підготовчих факультетах їм приділяють більше уваги (особливо при роботі над фонетикою).

Експериментальне дослідження тривало протягом шести місяців (вересень—лютий) — до початку запровадження курсу «основи економіки». Контроль здійснювався щомісяця (поточний модульний контроль: контрольні роботи, фронтальне опитування, тести та ін.). Експеримент завершувався такою формою контролю: обидві групи повинні були зробити конспект (нотатки) фрагменту адаптованої вступної лекції з основ економіки, прочитаної та прокоментованої викладачем-предметником. Лекції передували план і основні питання, записані на дошці. Після лекції студенти повинні були відповісти на питання викладача, використовуючи свої нотатки.

Контрольна група продемонструвала у середньому результат — 50 % розуміння викладеного матеріалу. Друга група виявила лише 10 % розуміння лекційного матеріалу. Таким чином, гіпотезу було підтверджено практичними результатами. Системне опрацювання професійної лексики як мотиваційний чинник від самого початку вивчення української мови як іноземної є важливим фактором активізації навчального процесу.